

Kommunledningskontoret

Erik Pelling

Svar på interpellation om företagens ökade utsatthet för brott

Mattias Johansson (C) har ställt ett antal frågor om hur vi arbetar för att skapa en tryggare kommun för näringslivet.

Genomför Uppsala kommun att regelbundna analyser av hur våra lokala företag påverkas av brottslighet resp. hur det skiljer sig mellan stad och landsbygd?

I nuläget görs inga sådana specifika analyser, även om det kommer att ingå i det systematiska arbetssätt för brottsförebyggande och trygghetsskapande frågor (Effektiv samordning för trygghet, EST) som kommunen börjar implementera i november 2021. Kommunen omvärldsbevakar dock frågan och tar del av de nationella analyser som görs på området. Det finns anledning att anta att de i ganska stor utsträckning speglar de förhållanden som råder lokalt. Nationella analyser kan också läggas samman med exempelvis Svenskt näringslivs ranking på kommunnivå, och på så sätt ge en bild av situationen för Uppsala.

I samband med att arbetssättet EST implementeras kommer det på sikt också att bli möjligt att kartlägga skillnader i otrygghet och brottslighet mellan stad och landsbygd. För närvarande kartlägger också kommunen vilka aktörer som redan är aktiva i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i några orter utanför de centrala delarna av Uppsala. Vi undersöker också behov och möjlighet att utöka väktarverksamheten i Uppsala, eftersom väktare till skillnad från ordningsvakter är mer flexibla rent geografiskt och därmed kan användas i hela kommunen, där behov uppstår.

Det finns dock utvecklingspotential gällande analyser av hur företagen påverkas av brott, och av oron att utsättas för brott. Det vore även av värde att kartlägga vilka brott företagen faktiskt utsätts för, för att i förlängningen kunna välja lämpliga åtgärder. Ur ett trygghetsperspektiv är företagen också en viktig del i den offentliga miljön eftersom de med sin närvaro kan påverka känslan av trygghet hos människor. Därutöver kan företag också själva bidra till att minska brottsligheten genom att ta aktiv del i det lokala brottsförebyggande arbetet.

I vilka delar kan Uppsala kommuns handlingsplan för trygghet och säkerhet förbättras avseende det lokala näringslivets roll i det brottsförebyggande arbetet?

Den kommande lagstiftningen om kommuners brottsförebyggande ansvar ger stora möjligheter att inkludera näringslivet som en aktiv part, även om detta inte nämns specifikt i utredningen. Precis som kommun, polis, fastighetsägare kan ingå i samverkan för att minska brottsligheten och öka tryggheten, kan även andra aktörer ingå. Det kan till exempel handla om att näringsidkare ger underlag till en kartläggning av problembilden genom sin lokalkännedom, medverkar i analyser, eller bidrar med förslag på och genomförande av lösningar på identifierade problem. När den nya lagstiftningen realiserar, kan vi tydliggöra i vilka delar det lokala näringslivet kan ingå. Samtidigt bör det också finnas en flexibilitet eftersom det i första hand är problembilden och dess orsaker som ska styra över vilka aktörer som bör bidra i arbetsprocessen.

Ett sådant exempel på när näringslivet kan ha en viktig roll är i arbetet med att motverka otillåten påverkan och andra brott mot de legala samhällsstrukturerna. Precis som att det offentliga utsätts för denna typ av brott kan även företag utsättas, och det kan exempelvis medföra att legala medel överförs till kriminella verksamheter.

Ett annat utvecklingsområde är att följa upp och utvärdera de trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder som genomförs. Precis som att näringsidkare kan ha en viktig roll i att kartlägga, analysera och åtgärda problem, kan de även ha en roll i uppföljningen. Det kan även ha ett värde för näringsidkare att ta del av resultaten från en uppföljning eller utvärdering, för att alla samverkansparter ska kunna dra lärdomar av såväl framgångsrika som otillräckliga insatser. Om uppföljning i större utsträckning blir en naturlig del i det lokala brottsförebyggande arbetet, bör det leda till mer underbyggd kunskap om olika åtgärders effekter. I förlängningen kan detta gynna alla aktörer som involveras i det lokala brottsförebyggande arbetet.

Det finns pågående kontakter mellan kommunen och näringslivet i olika forum. Ett exempel på det är Trygghets- och trivselgruppen under samverkansavtalet mellan Uppsala kommun och Citysamverkan, där olika intressenter verksamma i kommunens centrala delar träffas för att diskutera frågor relaterade till hur känslan av trygghet i det offentliga rummet kan ökas genom till exempel utsmyckning och ombyggnad. Forumet är också en plattform för informationsutbyte gällande otrygga platser, specifika satsningar med mera. Ett annat exempel är AMP (affärs- och medborgarplatser) som är en platsutvecklingsmodell där både offentliga och privata aktörer tar ett gemensamt ansvar för ett överenskommet område. Vid Forumtorget används den här modellen, och under sommaren 2021 har flera åtgärder vidtagits.

Planeras det några nya beslut för att exempelvis införa fler §3-områden, anställa ordningsvakter eller installera övervakningskameror, för att tillmötesgå det lokala näringslivets behov av ökad trygghet?

Kamerabevakning

I centrala Uppsala finns idag ett fyrtiotal bevakningskameror i drift, fördelade på några olika system vid resecentrum, stora torget med flera platser. Systemen har successivt byggts ut i dialog med bland annat polisen och fastighetsägare.

Uppsala kommun leder en arbetsgrupp som kontinuerligt analyserar platser som eventuellt skulle kunna bevakas med kameror. I arbetsgruppen sitter representanter för kommun och polis, och andra intressenter informeras och tillfrågas vid behov. I det här sammanhanget representeras kommunen också av kommunala ordningsvakter. Arbetsgruppen har en lista med prioriterade platser för att installera kameror, som baseras på de analyser som gruppen gör. Listan är ett underlag för fortsatt arbete och kommande beslut.

Smarta kameror

Kommunen undersöker även möjligheten att använda så kallade smarta kameror, det vill säga kameror som detekterar icke önskvärda aktiviteter såsom skadegörelse, klotter, våld, liggande personer, gruppsamlingar på platser där exempelvis skadegörelse varit omfattande.

Dessa kamerors fördel, förutom igenkänning av icke önskvärda aktiviteter, är att de ej är tillståndspliktiga. Tekniken medför anonymisering i realtid vilket gör att integritetsaspekten ej behöver tas i beaktande.

Smarta kameror kan med kort varsel flyttas till ett område som behöver övervakning med kort drifttid.

Att få kameratillstånd med igenkänning är en lång process vilket medför att när kamerorna tas i bruk så kan problemet ha flyttat sig från det tillståndsgivna området till ett nytt, ej tillståndsgivet område och processen måste börja om. Tekniken används i flertalet kommuner med goda resultat.

§3-områden och väktare

Utökning av §3-områden undersöks kontinuerligt, men vanligtvis är handläggningstiden lång, och kraven svårtolkade. §3-områden måste också förnyas och aktualitetsbedömas med jämna mellanrum. Lagen är under översyn och det finns förslag på att lagstiftningen på området ska underlätta för bland annat kommuner att använda ordningsvakter i trygghetskapande syften. Kommunen har en regelbunden dialog med aktuella intressenter för att se över behov av §3-områden. Under 2021 så har området runt Kvarnen/Salagatan blivit en ny del av §3-området för Uppsala city.

Kommunen undersöker parallellt behov och möjlighet att utöka väktarverksamheten i Uppsala. En väktare har inte samma befogenhet som en ordningsvakt men kan fungera

som ett komplement. En väktare har möjlighet att agera på de platser där till exempel kommunen ser ett mer akut behov av stöd, utan de begränsningar kring ansökta och beviljade arbetsområden som ordningsvakter omgärdas av. En väktare kan användas i hela kommunen.

Nackdelen med kamerorna är att det ej går att identifiera eventuella gärningspersoner varken i realtid eller i efterhand.

Det är viktigt att brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder anpassas till identifierade problem. I Svenskt näringslivs undersökning av företagsklimatet (Svenskt näringsliv 2017) uppgav till exempel många företag i Uppsala att de oroar sig för bluffakturor och bedrägerier. Mot sådana problem hjälper sannolikt inte utökade §3-områden eller bevakningskameror, utan här kan det istället exempelvis handla om kunskapshöjande åtgärder om hur företagen kan skydda sig. Vi undersöker för närvarande hur en sådan fördjupad problembild ser ut, och i förlängningen kan den ge underlag till åtgärder/insatser som är anpassade till de problem som företagen ger uttryck för.

Erik Pelling (S)

Kommunstyrelsens ordförande